

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za goznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Kdo plačuje davek?

V »Kmetovalcu« je priobčil ravnatelj g. Gustav Pirc naslednji jako zanimivi in poučni članek:

Razburjeni časi so danes, in to vse zaradi ljubelega vsakdanjega kruha in zaradi častilakomnosti posameznikov.

V boju za vsakdanji kruh hoče vsak posebej po možnosti veliko zase pridobiti, in ker poedina oseba dandanes ne zmore veliko, se osebe z enakimi težnjami združujejo, in tako prehaja boj za obstanek nad cele posamezne stanovne. In tako gre stan proti stanu; ta hoče biti veljavnejši od onega, in gospodarski boj kmalu prestopi dopustne meje. Jaz pravim dopustne meje, kajti gospodarski boj do gotove meje med posameznimi stanovi je naraven in torej potreben, dokler kak stan trpi krivico; a kadar gre ta boj preko dopustnih mej, je škodljiv, in sicer za vse. Če boj prestopi dopustne meje, so temu največ krivi voditelji posameznih bojovnih strank, ki v svoji častilakomnosti, da bi bili premaganci, rabijo nepoštena sredstva.

Tudi v naši deželi vihra, kakor povsod, gospodarski boj; delavec nastopa proti delodajalcem, meščan proti kmetu in na robe, kmet proti trgovcu itd. V tem boju ima večkrat ta ali ona stranka prav. Ne da se pa tajiti, da je boj mnogokrat nepotreben, torej škodljiv, in je le umetno zaneten s hujskanjem in z lažmi. Računa se namreč mnogokrat na nevednost nerazsodne množice, ki se kaj rada da oamiti po trditvah, ki ji ugajajo, ne da bi ta množica spoznala neresničnost takih trditvev. Pri nas se dandanes kaj rado spravlja kmeta v nasprotje z meščanom, ali pravzaprav v nasprotje z obrtnikom in s trgovcem, ter se za netenje tega boja kmetom govori: Vi plačate skoraj ves davek; z denarjem vaših žuljev se skoraj vse vzdržuje in zato naj ima le kmet pravico gospodariti z deželnimi dohodki. Razsoden človek ve, koliko je resnice na tem, a velika večina veruje takim besedam, ki

kmetu laskajo, in oprta na to dozdevno resnico bi najrajša ne privoščila niti vinarja za javne namene obrtnikom in trgovcem iz deželnih dohodkov. Vsled tega rase razpor in sovraštvo med stanovi, in kmet vidi v obrtniku in trgovcu le svojega zajedalca, dočim so vsi ti stanovi drug drugemu potrebni, kakor ribi voda in je zastoj misliti na cvetoče kmetijstvo brez cvetoče obrti in trgovine ter narobe.

Vsakega, ki količkaj uvideva zle posledice pretiranega gospodarskega boja, je dolžnost ljudstvo poučevati in po možnosti ublaževati nasprotja med stanovi. Iz tega vzroka smatram za dolžnost, povedati resnico, koliko se na Kranjskem plačuje davka in kdo ga plačuje. Pred vsem upoštevam neposredni davek, ker se gre v prvi vrsti le za dohodke naše dežele in ker se le od teh pobira deželna priklada, in v drugi vrsti prištejem tudi deželno naklado na žganje. Vsa navedena števila veljajo za leto 1900, iz katerega so mi namreč števila na razpolaganje.

V tem letu je na Kranjskem znašal neposredni realni davek 1.725.391 K 89 h » osební » 1.504.445 » 98 » torej ves davek skupaj 3.229.837 K 87 h

Od tega davka se je pobirala deželna priklada za deželne potrebe in v solstvo povsodi enako, za zdravstvene in okrajne blagajniške namene je pa bilo mesto Ljubljana izvzeto, ker ima svoje priklade v to svrhu.

Te priklade, ki so enakomerno razdeljene na ves davek, so v l. 1900 znašale:

za deželne normalnošolske namene	1.270.102 K 67 h
za zdravstvene namene	72.384 » 33 »
» okrajne »	448.426 » 67 »
» kupčijsko zbornico »	7.705 » 24 »
» druge namene »	5.972 » 72 »
Vsota vsega dež. doh.	1.804.591 K 62 h

Sedaj pogledajmo, kdo plačuje ta davek in po koliko. — Kmet plačuje le zemljiški in hišnorazredni davek; ves drug davek plačujejo obrtniki, trgovci in posestniki hiš v mestih.

Nas kmet je plačal leta 1900:

zemljiškega davka	997.510 K 04 h
in hišnorazred. davka	251.623 » 33 h
tedaj skupaj	1.249.133 K 37 h

Pri tej vrsti je pa upoštevati, da mnogo tega davka pride na kmetovalce, ki niso kmetje, na mestjane, obrtnike in trgovce, ki so obenem zemljiški posestniki (tako n. pr. plačujejo Ljubljanci 12.763 K 15 h zemljiškega davka), na veleposestnike itd. Ker se gre v tej moji razpravi za stanove in ne za poklic in se pri nas skuša kmeta spraviti v nasprotje z veleposestniki, ki so sicer kmetovalci, a ne kmetje, zato moram od gorenje vsote odbiti najmanj 200.000 K, kot delež, ki pride na veleposestnike in druge stanove, ki so obenem zemljiški posestniki.

Iz tega sledi, da na Kranjskem kmet plačuje približno 1.049.133 K 37 h neposrednega davka, a vsi drugi stanovi 2.180.704 K 50 h, in v tem razmerju so tudi deželne priklade.

Ker prav radi netijo razpor in nasprotstvo med prebivalci dežele ter mest, zlasti glavnega mesta Ljubljane, zato je dobro, če podam števila, ki kažejo, koliko davka plačuje mesto Ljubljana. To mesto je plačalo v letu 1900:

neposred. realnega davka	293.688 K 77 h
in neposred. oseb. davka	648.348 » 04 »
torej skupaj	942.036 K 81 h

Če k ljubljanski vsoti davka prištejem še davek mest in trgov ter nekaterih obrtnih krajev (n. pr. Jesenic), ki mi sicer ni znan, potem bi ta vsota gotovo narasla na približno poldrug milijon kron.

Dežela ima od doklade na žganje blizu 1 milijon dohodka; od tega milijona pride skoraj tretjina na Ljubljano, ostanek pa skoraj v istem razmerju kakor davek na kmete ter na druga mesta, obrtnike, trgovce in delavce po deželi. Žal, da pri tej postavki dá naš kmet deželi več zasluga, kakor mu gre po njegovi davčni sili; a to končnega računa bistveno ne izpremeni, kakor tudi ne neznatna vsota, ki jo kmet plačuje kot osebno dohodarino.

Kaj sem hotel s tem spisom doseči? Povedati našim kmetom, ki jih ščujejo proti mestom, obrtnikom in trgovcem, da ni res, da je kmet glavni davkoplačevalec na deželi in da gre le njemu odločilna beseda pri deželni upravi. Kranjski kmet plačuje komaj tretjino vseh davkov, in samo mesto Ljubljana plačuje skoraj toliko, kolikor vsi kmetje skupaj. Vsi stanovi so enakoveljavni, drug brez drugega ne more obstajati, in zločinec je tisti, ki ščuje stanove med seboj. Resničen je stari izrek: če gre kmetu dobro, gre dobro tudi gospódi, a nič manj tudi ni res in se dejansko kaže, da je kmetijstvo tudi na boljši zemlji povsodi tam ubožano, kjer ni cvetočih mest in trgovine. Naša dežela je pa revna glede kmetijstva kakor glede obrti in trgovine, zato se rajši ne bojujmo, temveč skrbimo složno za napredek vseh stanov in se podpirajmo med seboj.

V Ljubljani, 24. novembra.

Spravne konference.

Odsek, ki so ga sestavile nemške stranke, da formulira nemške zahteve, se je sešel v soboto k prvi seji. Nemška napredna stranka je poslala k seji poslance dr. Schücker, dr. Pergelt, Urban in dr. Schreiner; nemško ljudsko stranko sta zastopala poslanca Prade in Nowak, dočim sta prišla v imenu ustavovernega veleposestva poslanca dr. Bärnreither in dr. Deym. Predsedoval je dr. Schücker. Seja se danes nadaljuje. Stališče alpskih Nemcev v pravem pogajanju je razložil posl. Erler na obnem zboru nemške ljudske stranke v Inomestu. Rekel je, da bodo Nemci poskusili ter formulirali pogoje, pod katerimi bi bili pripravljeni ponuditi Čehom roko v spravo, toda mir se mora zagotoviti za daljši čas. Odločilno besedo imajo nemški poslanci iz Češke. Vsi ostali nemški poslanci pa so napram tej zadevi skeptični. Ako poskus ponesreči, potem Nemcem ne preostaja drugega, kakor biti pri-

LISTEK.

Živa kronologija.

Anton Čehov.

V salonu mestnega svetnika Šaramjkina je vladala prijetna poltema. Velika brončena svetilka s štirioglatim zelenim senčnikom je dajala stenam, pohištvo in obrazom zelenkast odsev. Pri nekateri domišljiji lahko bi se mislilo na noč na jugu. Zdaj pa zdaj je zaplapolalo v ugašujočem kaminu tleče poleno in za trenotek so se potopili obrazi v ognjeno-rdeč sijaj; toda to ne ni harmonije barv, v splošnem je izvedena »stimung«, kakor navadno govorijo slikarji.

Pred kaminom na mehkem stolu je sedel sam Šaramjkin v poziciji človeka, ki je ravnokar dobro obedoval. To je prileten gospod s sivo birokrafično brado in s prijazno zročimi modrimi očmi. Čez njegovo obličje je razlita nekaka krotkost, otožno, popustljivo, oprostilno smehljanje mu obkrožuje tanke ustnice.

Zraven njega, noge uprte v rešetko kamina, je sedel na nizkem stoličku podguverner Lopnev. V ustah je držal orjaško smotko ter se leno pretegoval. Nekoliko mlajši je od Šaramjkina, morebiti petinštirideset let star, velik, nekoliko debelušast, predrznega, izzivajočega obraza.

Okoli pianina se podijo Šaramjkinovi otroci: Nina, Kolja, Nadja in Vanja.

Iz priprtih vrat, ki so vodile v kabinet Šaramjkinove gospe, so padali slabotni svetlobni žarki. Tam za durmi je sedela pri svoji pisalni mizi hišna gospa, Ana Pavlovna, predsednica krajevnega damskega društva, gibčna, pikantna damica tridesetih ali več let. Njeni črni, živahni očesi sta tekali skozi pinceneco preko strani francoskega romana. Pod romonom je ležalo pretrgano društveno poročilo lanskega leta.

»Da, da, poprej je bilo v tem oziru v našem mestu bolj«, reče Šaramjkin, zroč s svojimi krotkimi, otočnimi očmi v tleče oglje. Nobena zima ni minula, da bi ne bila kaka zvezda prve veličine tukaj. Prišli so sloveči gledališni igralci, sloveči pevci; toda dandanes... Vrag vedi, kdo še pride danes! Razun glumačev in lajnarjev se ne prikaže nobena duša več tu. Niti enega estetičnega okusa... Življenje je kakor v puščavi... da, da... Se še spominjate italijanskega trageda, eks-celencia... Kako se je že imenoval?... tako velik, zagorel je bil... Bog se usmili, tak spomin... Oh da! Luigi Ernesto de Rugiero... Čudovit talent, moč!... Ako je spregovoril le besedo, se je treslo celo gledališče. Moja Aneta se je živo zanimala za njegov talent. Nape-

njala se je za žive in mrtve, da je omogočila njegov nastop v gledališču, da čisto sama je razpečala vstopnice za deset predstav... Zato jo je poučeval v deklamaciji in mimiki. Neprecenljiv človek! Bil je tukaj... nočem lagati... pred dvanajstimi leti... Ne! To se ne strinja... Manj, pred desetimi leti... Ljuba Aneta, koliko je že stara naša Nina?»

»Devet let!« je zaklicala Ana Pavlovna iz kabineta. »Zakaj?»

»Nič, dragica. Le tako vprašam... Tudi dobri pevci so prihajali... Ali se morda spominjate na tenore di grazia Trilišina.« Kakšen človek Vam je to bil! Kako zapeljive zunanjščine! Plav... izrazite poteze, pariške manire... In kakšen glas, eks-celencia! Visokega C seveda ni imel, tega je moral peti s prisiljenim glasom, včasih je postal tudi pri najlepšem petju hripav, toda v ostalem... izvrsten! Tamberlik ga je izobrazil, je pripovedoval... Aneta in jaz sva mu priskrbeli čitalnično dvorano za koncert, in iz hvaležnosti nama je prepeval cele dneve in noči... Moji ženi je dajal tudi ure v petju... Prišel je, dobro se spominjam, za velike praznike pred... pred dvanajstimi leti. Ne, več... To je spomin, Bog mi odpusti! Ljuba Aneta, koliko je že vendar star naš Nadja?»

»Dvanajst!«

»Dvanajst... Ako se deset mesecev prišteje... Seveda... trinajst!... Poprej je bilo sploh več življenja v našem mestu! Vzemimo n. pr. le dobrodušne predstave. Kako krasni večeri! Pelo se je, igralo, bralo... Po vojni, se spominjam, ko so bili tu vjeti Turki, je priredila moja Aneta predstavo v korist ranjencem. Sprejelo se je 1100 rub. Turški častniki, vem še popolnoma natanko, so bili popolnoma premagani vsled Anetinega glasu ter so ji neprestano poljubljali roke. Hehehe... Četudi napol barbari, so bili vendar hvaležen narod. Predstava je bila tako posrečena, da sem si — bodete verjeli? — napravil beležke v svojem dnevniku. To je bilo, kakor se še natančno spominjam, leta... 1876... ne! Leta 1877... ne! Do-volite, kdaj so bili Turki pri nas?... Ne veste? Ali to zvemo mnogo laglje. Ljuba Aneta, koliko je že vendar star naš Kolja?»

»Sedem let sem star, papa!« je odgovoril namesto matere Kolja, ogorel dečko temnega obraza in kakor oglje črnih oči.

»Da, človek se je postaral ter nima nikake energije več!« je pritrdil vzdihujoče Lopnev. »To je pravi vzrok... Starost, precenjeni!... Novih prirediteljev ni, in stari so se postarali... ni več ognja! Ko sem bil še mlajši, se ni smelo

pravljani na vsakojako bodočnost. Položaj je zelo resen. Brezdvomno se bliža odločitev. Morebiti se bo vladalo s § 14, ako ne bo hotel parlament poslovati ter bo potekel rok za najnujnejše državne potrebe. Mogoče je tudi, da se bo jezikovno vprašanje uredilo z okrožjem. — »Nar. Listy« pišejo z ozirom na odsek nemških poslancev iz Češke: Češki poslanci so v svoji vojni poziciji mirni ter čakajo. Saj bodo videli, s čim bo prišla nemška mirovna liga. Kakor dosedaj, so tudi sedaj še pripravljeni za pošteno in pravično spravo, toda zavrnilo bodo vsak postulat, čegar izpolnitev ni bila na škodo češki narodnosti. Vsak nemški predlog bodo vpoštevali ter se takoj o njem posvetovali.

Zoper cesarsko pesem.

Ogrski državni zbor se bavi celi teden z afero, ki jo je povzročila cesarska pesem. Kakor znano, je pri odkritju spomenika kralju Matjažu v Kološvaru poslanec Nessi demonstriral proti cesarski pesmi. Ker pa je Nessi tudi poročnik v rezervi, je zahteval general Vihar proti njemu disciplinarno preiskavo. Poslanska zbornica, posebno pa njena neodvisna stranka pa je bila mnjenja, da je general s tem kršil imunitetni zakon. Začela se je dolgotrajna debata, ki še ni završena, a grozi povzročiti še obstrukcijo v zbornici. Neodvisna stranka trdi, da je bila velika netaktnost, igrati cesarsko pesem pri slavljenju kralja Matjaža, ki se je vendar vojeval proti Avstriji ter ni hotel ničesar slišati o Avstriji. Najviharnejša seja je bila v petek, ko je Fejervary zagovarjal postopanje generala Viharja ter povdarjal opravičenost cesarske himne tudi na Ogrskem. Ko je Fejervary izjavil, da mora vsak oficir imeti predvsem značaj, zaklical je posl. Eötvös: »Pardon! V prvi vrsti mora imeti zdrave ude in ne značaj. Kar zadeva značaj, nimamo posebej častniškega značaja, kajti značaj mora imeti tudi vsak sodni eksekutor!« Proti koncu ministrovega govora so povzročili poslanci neodvisne stranke pravcati upor. Klicali so: »Mi ne potrebujemo monarhije. O monarhiji naj nam ne govorijo! Baron Fejervary je minister Ogrske, ne pa monarhije!«

Chamberlain in Botha.

Angleški kolonijalski minister Chamberlain je pisal bivšemu burskemu generalu Bothi daljše pismo, v katerem pravi tudi med drugim: Izdatki za koncentracijska taborišča, ki so se spremenila v organizacije, da se zamorejo Buri vrati v svojo domovino, so zelo visoki ter jih je prevzela država, ki prispeva vsak mesec 200 000 funtov. Ti stroški znašajo odkar, se je sklenil mir, 3 milijone funtov. Potem omenja Chamberlain, da je republika poslala za časa vojne velike svote denarja v Evropo. Upa, da ga bo Botha podpiral, da se izve za osebe, katerim se je denar zaupal. Končno je obljubil minister, da bo vlada prevzela

nikdar zgoditi, da bi se bili v kaki družbi dolgočasili... pri Bogu ne!... Bil sem prvi pomočnik, desna roka Vaše gospe soproge povsod, kjer je bilo kaj posebnega... Ako je trebalo, kak večer prirediti za dobrodelne namene, ali loterijo, ali kakršnokoli slovečo osebo pri potovanju skozi naš kraj podpirati, pustil sem vse stati in ležati ter sem se vrgel s pravcato gorečnostjo na stvar... Neko zimo, spominjam sem, sem toliko priredil, se tako napenjal, da sem zbolel... da... Celo svoje življenje ne bom te zime pozabil... Ali se še spominjate predstave, ki sva jo z Ano Pavlovno priredila na korist pogorelcem?«

»Da, katerega leta je že to bilo?«

Tega še ni niti tako dolgo... Leta 1879... Ne, leta 1880, mislim! Dovolite, koliko je star Vaš Vanja?«

»Pet let!« je zaklicala Ana Pavlovna iz svojega kabineta.

»No, potem je bilo to pred šestimi leti... Da, da, moj ljubi, to so bili še lepi časi! Sedaj kaj takega ni več! Ni ognja!«

Lopnev in Šaramjkin sta se zatopila v misli. Žareč ogorek je zadnjič zaplapolal, potem se je potopil v pepel.

Ana Pavlovna se je naslonila nazaj v svojem naslonjaču ter je zrla pred se z velikimi, sanjavimi očmi.

popolno skrb za burske sirote ter njih vzgojo. Vlada upa, da bo ustvarila tako blagostanje, kakršno je bilo pred vojno. — Na to pismo je Botha odgovoril s finim sarkazmom. Omenjene tri milijone da so smatrali Buri za vojno odškodnino. Ako je dovolitev teh treh milijonov brez pripodob v zgodovini, kakor pravi Chamberlain, so pa tudi vse druge okoliščine pred, med in po vojni v Južni Afriki brez primere v zgodovini. O denarju, ki se je baje odpisal v Evropo, ni Bothi ničesar znanega. Nadalje izraža željo, naj bi se izogibalo nadaljnim boleznim spominom; glede skrbi, ki jo posveča angleška vlada vzgoji burskim otrokom, prizna Botha, toda želja njegovih rojakov je, da bi se otroci ne odtujili materinemu jeziku.

Najnovejše politične vesti.

Spremembe poslanikov. Avstro-ogrski poslanik v Draždanih, grof Siegfried Clary Aldringen je izbran za enako mesto v Bruslju; v Draždane pa pride za poslanika generalni konzul v Kairi, Ludovik Velics. — Zoper anarhiste. Mej Belgijo in Italijo se vršijo pogajanja glede boljšega nadzorstva nad anarhisti. Italijanska vlada name-rava svojim anarhistom zabraniti izseljevanje. — Mir v Kolumbiji. Med voditelji vstašev in vladnimi komisarji je podpisana mirovna pogodba. — Kje je transvalski denar? Angleška vlada ima baje dokaze v rokah, da sta si Krüger in dr. Leyds pridržala velike svote denarja, ki je bil last prejšnje transvalske republike. — Atentator Rubino pride že 20. decembra pred porotnike v Bruslju. — Naslednik velikega kneza Pavla Aleksandroviča kot vrhovni poveljnik garde je postal knez Vasilšikov. — Vatikanski prodatar kardinal Gaetano Masella, je umrl dne 22. t. m. — Pomiloščenje vseh italijanskih nabornih beguncev je podpisal kralj povodom rojstva svoje druge hčerke. — Zopet boj v Macedoniji. Pri Razlagu je bila nedavno bitka med turškimi četami in vstaško četo, ki je brojila baje do 500 mož beguncev iz bolgarske armade. Vstaši so bili poraženi ter so odnesli seboj do 50 mrtvih in ranjenih. — Ministrska kriza v Bolgariji. Ministrski predsednik Danev je podal kralju demisijo celega kabineta. Sboranje se je vsled tega na nedoločen čas odgodilo.

Dopisi.

Z Gorenjskega. Lepa Gorenjska je težko pričakovala zgradbo bohinjske železnice, a bo menda popolnoma pohabljena, kajti iz Bleda v Gorje in dalje v Planine se bo zamoglo le skozi tri pod železnico napravljena pota, dočim bo ločila železnica Bled in Gorje z vseskoznim po štiri in več metrov visokim nasipom. Kolodvor bo stal v Zaki, v najneprilobnejšem kraju, za kar se moremo zahvaliti nekaterim domačinom, in sicer tako vplivnim, da se naš državni poslanec še k ogledni komisiji ni upal priti. Nehote smo se spomnili izpovedi blejskega župana, ki je med drugim rekel, da poslanec Pogačnik blejskega kolodvora niti za eno colo ne bo premaknil. Vidi se, da bo v istini tako, akoravno se bode bolj ugodni svet opustil za kolodvor in se bode nove ceste morale z velikimi stroški zidati. Na primernih krajih ob novih cestah in ob kolodvoru zidali bodo tuji poslopja ter s tem zaslužek vzeli domačinom, kateri imajo hiše pri sedanjih cestah narejene ter v njih obrti. Pri gradnji železnice pa domačini sploh nič ne bodo zaslužili.

Tako nas preganjajo tuji iz ravnine. V gorah pa se nam ravno tako godi, če še ne slabeje. Tako se je naselil v zadnjih letih na Pokluki lovski najemnik, bivši ruski konzularni agent Kamillo Vetter, kateri črti Slovence iz dna svojega afrikankega srca, kajti opetovano se je izjavil »99% der Slovenen sind Lumpen«. Ta visoki gospod pa zdaj že tudi z Nemci v tej okolici ne more shajati in je njegova skrajna nestrpnost rodila veliko nezadovoljnost med njimi. Ali če se pomisli, da se je gospod Vetter toževal z vsakim, kateri je sploh kaj z njim imel opraviti, od svojega hlapca naprej do prvega uglednika, izprevidel bode vsak, kje je krivda.

Od gozdnega urada zahteva, da bi c. kr. gozdni čuvaji bili njegovi sužnji, da bi te že tako slabo plačane ljudi popolnoma izkoristil. Službo pa naj bi zamenjali. Vetter sam pri tako obširnem lovskem revirju si ne drži niti enega lovca. Kmalu, ko je prišel, pregnal je gozdnega oskrbnika, drugega bi bil tudi, ko bi se ne bil ponesrečil in pregnati hoče tudi sedanjega. Prišlo je tako daleč, da si c. kr. uradniki, kakor uslužbeni verskega zaklada na Bledu prosijo drugam, dočim je bilo pred dohodom tega gospoda ravno nasprotno. Ta ali oni častiti čitalec utegne misliti: morda pa ni vsega g. Vetter kriv. Odgovor na to je lahak: Pred g. Vettrom bil je pokojni g. R. Born najemnik lova na Pokluki in Krmi in vsak je hotel k njemu v službo, in ravno tako je sedaj v Krmi, kjer ima lov g. grof Margheri; vse hoče k temu gospodu v službo in pri nobeni sodnji še ta dva gospoda nista imela prepričev, bodi si z hlapcem, lovcom ali liferantom. Sploh g. Vetter je nestrpljiv gospod in se ne razume z nikomur drugim, kakor s svojo uslužbenko, katera mu je zvesta na suhem in na morju. Res škoda, da je ta lepi lov posebno na divje peteline prišel v take roke in s tem vred naša divna Pokluka, kajti, tujec začel se je obnašati kakor jež v lisičji luknji, ter nas hoče pregnati in sužnje iz nas napraviti. Vedno misli še, da je v Afriki. Kakor se čuje, neče noben višji uradnik direktoje verskega zaklada v Gorici nič z njim opraviti imeti, ker ga poznajo. Res bi bilo želeli, da bi ta krasni lov prišel v boljše roke, ter s tem Gorjancem ter uslužbencem se marsikatera grenka ura prihranila.

Opazovalec.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Zopet in zopet pravimo, ljudstvo se mora poučevati o nameni klerikalizma in o njegovih naukih, ker, spoznavši te namene in te nauke, bo samo obrnilo klerikalizmu hrbet. Pri tem se je držati načela, da se je proti klerikalizmu bojevati z njegovim lastnim orožjem. Naj se nihče ne naslanja na kat. cerkvi nasprotno pisatelje: nauki in nameni klerikalizma se najbolje spoznajo iz tistih katoliških pisateljev, čijih dela so cerkveno odobrena. Mi se držimo tega in zato smo klerikalcem sapo zaprli. »Slovenec« nas časih nekoliko opusje ali v stvarno polemiko se ne spusti, ker dobro ve, da ne more ničesar ovreči.

Zlasti zasluži pozornost klerikalna morala. Ta je pri nas vse premalo znana. Klerikalna morala stoji na isti nizki stopnji, kakor talmudska morala. Mimogrede, le v nekaterih glavnih potezah je bila ta pogubna morala v »Slov. Narodu« že označena. Kdor hoče dobiti jasno sliko o nji, jo mora seveda primerjati s Kristusovo moraljo. Klerikalna morala hoče biti kristijanska, meriti se jo mora torej s kristijanskim merilom, ki je dobimo v svetopisemskih poročilih o življenju, o izgledih in o naukih Jezusa Kristusa. Tu je obsežena vsa teorija kristijanske pravčnosti, katera teorija kulminira v nauku: ljubi Boga in ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.

Klerikalizem se silno boji, da bi ljudstvo spoznalo prave nauke Kristusove, ker bi tudi najnevednejši človek moral uvideti, da to, kar uči in dela klerikalizem, je pravo nasprotje Kristusovih naukov. Zaradi tega klerikalci tudi ne puste, da bi prišlo sveto pismo nove zaveze med ljudi. Koliko cunj in cap nabožne vsebine je n. pr. že izdala »Katoliška tiskarna« v Ljubljani ali »Mohorjeva družba«! Slednja je tudi izdala zgodbe sv. pisma, a v teh je le, kar je klerikalcem všeč. Zakaj ne izda rajši tistega prevoda svetega pisma? Odgovor na to vprašanje smo podali že zgoraj: Ker se boji, da bi ljudstvo spoznalo, kako grdo so klerikalci popačili Kristusove nauke.

Nam ni mogoče, da bi tu navedli vse tiste izgledne in nauke, s katerimi je Kristus preciziral svojo moralo, ali na jednom slučaju naj pokažemo, kako spako je iz nauka o ljubezni napravil klerikalizem, in ta slučaj je inkvizicija. Ta inkvizicija je bila najstrašnejše morenje in krvoprelitje, kar ga pozna zgodovina. Klerikalci kaj radi pripovedujejo o preganjanju prvih kristijanov, o Neronovih in Dioklecianovih grozovitostih. Znanstvena raziskavanja so dokazala, da so klerikalci mnogo pretirali in si izmislili in da je bilo divjanje inkvizicije dosti strahovitejše in besnejše, kakor vsa preganjanja prvih kristijanov. Inkvizicija je krivično pomorila na milijone ljudi — a kriv je tega klerikalizem. (Dalje prih.)

Dnevne vesti

V Ljubljani, 24. novembra.

— **Osebna vest.** Konstruktor na tehniški visoki šoli na Dunaju, naš rojak gospod dr. Makso Fabiani, je dobil naslov izrednega profesorja.

— **Občinski svet ljubljanski** ima jutri ob petih popoldne sejo. Med drugim so na dnevnem redu tudi poročila o poskusu poravnave s hišno posestnico Josipino Selanovo glede opustitve Stari-narske steze; o dopisu uredništva »Internacionales illustriertes Reisealbum« v zadevi inseratov v reklamne namene; o dopisu ces. kr. deželne vlade, v katerem se mestna občina vabi, da ustanovi posebno ustanovo za obisk mornarske akademije na Reki; o magistratovem dopisu v zadevi nakupa nekoliko novih hiš in uličnih tablic; o magistratovem dopisu v zadevi odkupa nekoliko sveta ob Domobranski vojašnici; o magistratovem dopisu, tičočem se naknadne dovolitve kredita za potovanje upravitelja mestne elektrarne k obrtni razstavi v Düsseldorfu; o prošnji »Glasbene Matice« za podporo; o magistratovem dopisu v zadevi nakupa sveta, kolikor ga je treba za razširjavo Miklošičeve ceste in Frančiškanskih ulic; o prošnji Marije Robičeve za podaljšanje miloščine njenima mladoletnima otrokoma; o stavbi novega mostu na Krakovskem nasipu čez Gradaščico; o parcelaciji zemljišča »Kranjske stavbne družbe« ob cesti na Rožnik; o napravi hodnikov ob Kobilčevi in Valentovi hiši na Francovem nabrežju; o prošnji trdke Pittel & Brausewetter za povrnitev kavcije; o predlogu, da se od 1. januarja 1903 nadalje izroči rešilna postaja v »Mestnem domu« »Ljubljanskemu prostovoljnemu gasilnemu društvu; o dopisu c. kr. 3. kornega poveljništva v Gradcu, v zadevi zazidavanja okoli-ce projektovanega novega vojaškega prekrbovališča; o prizivu posestnice Amalije Žerjavove proti naročilu, da mora svojega psa ponoči zapirati; o ugovoru tesarskega mojstra Ivana Zakotnika proti naročilu v zadevi dovažanja stavbnega lesa na tesa-lišče ob Karlovski cesti; o proračunu mestne klavnice za leto 1903; o prošnji Ane Gorupove glede nagrade; o računih dotacije na ljudski šoli na Karolinski zem-lji; o prošnji sirotišnice bar. Lichtenthurni-čine za prispevek za notranjo šolsko opravo; o dodatnem kreditu 400 K za po-pravljanje na II mestni deški šoli; o do-volitvi dodatnega kredita za razne nove potrebščine na mestnih ljudskih šolah v znesku 340 K; o proračunu mestnega vo-dovoda za leto 1903; o pogodbi s polje-delskim ministristvom, tičoč se napeljave vode v žrebčarno na Selu; o prošnji de-dičev Marije l. Pongratzove za odpis predpisane svote za večjo porabo vode.

— Misijoni tu, misijoni tam.

Kaj imamo zdaj »misijonarjev« — kar čudo je. Lazaristi, frančiškani, kapucini, jezuiti — že kar do počitka ne pridejo, tako — »misijonarji«. Uspehi so povsod isti: misijonarji fanatizirajo neumne bab-nice, da kar brenče in da tudi najvrač-nejše izmed njih znosijo na kupe denarja, perutnine in jaje v farovž... One dni so imeli v Vojskem nad Idrijo »m'sjone«. A pomislite, ljudje krščanski, tega »m'sjona« se niso udeležili samo vsakdanji ljudje, počastili so ga s svojo udeležbo tudi go-spodje c. kr. drvarji. »Slovenec« se kar topi radosti, da so se tudi c. kr. drvarji udeležili misijona. Pa kaj bi se ne, saj priča udeležba c. kr. drvarjev, kako zma-gujoče prodira misel krščanska tudi v višjih krogah in kako pridobiva »m'sjo-narjem« vedno novih prijateljev. Udeležba c. kr. drvarjev pri »m'sjonu« na Vojskem je svetel moment v zgodovini katoliške renesance. Zdaj imajo tudi v Kobaridu »m'sjon« in so ljudi pošteno zbegali. Se-veda nima »m'sjon« družnega namena, ka-kor ščuvati ljudi proti liberalcem. V Ko-baridu ne dobi nihče odveze, če ne obljubi, da ne bo nikdar več čital liberalnih ča-sopisov. Glavno vprašanje pri spovedi je sploh »Soča« in liberalno naziranje. Ljudje so seveda neumni, da se tega boje; pa-metnejši ljudje pa pravijo: »kaj bo nam dajal odvezo človek, ki je še veliko večji in grji grešnik kakor najslabši med nami« in ne gredo k spovedi. Prav tako! Kdor pa ljubi svojo ženo in svoje otroke, naj tudi teh ne pusti k spovedi, ker so ti »m'sjonarji« sami Liguorijanci.

— **Lov na učitelje.** »Slovenec« se ziblje v sladkih nadajah. V duhu že vidi slovensko učiteljstvo zbrano krog klerikalne zastave. Ta cilj je vreden pota plemenitnikov, zanj se hoče borovati, ne samo odločno in dosledno, nego tudi — pošteno! »Slovenec« pa pošten! Kakšno je to »Slovenecovo« poštenje — to so izkazali zadnji njegovi članki. Sedaj mu je zmanjkalo sape in zato pozivlja svoje somišljenike iz učiteljskega in iz družnih stanov, da mu pošljejo »natančne informacije« iz učiteljskih krogov. Napraviti hoče nekaj »Wohlfartsausschuss« za učitelje. Želimo »Slovencu« prav obilo vspeha in lahko ga zagotovimo, da že iztakne tu in tam kakega učitelja, ki se je doslej delal naprednjaka ne iz prepričanja nego iz prozornih namenov in ki se zdaj jezi, da se njegovi nameni niso posrečili. Vsak stan ima take elemente. Tak n. pr. je eden tistih »naprednih učiteljev«, ki zdaj straši po »Slovencu«. Naši so ga obvarovali, da je dobil samo grajo, a ker naš list neče služiti njegovi maščevalnosti, se je zatekel k »Slovencu«. Take ljudi privoščimo klerikalcem prav od srca, prepričani pa naj bo, da znamo ločiti zrnje od plevela. Kakor doslej, tako bomo tudi v naprej učitelje, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti, vedno podpirali in se bo naša stranka z vso vnamo zavzemala za tiste učitelje, ki so vredni zaupanja.

— **V marnberškem konzumu** je sedaj živahno življenje. Kupčija je sicer obtičala, a zato prihajajo skoraj dan za dnevom razni ljudje obiskati in zdraviti bolnika. Konzumovi konji, katere se krmi s koruzo in katerim se polaga seno kot stelja, so sedaj noč in dan vpreženi, da privražajo iz Ljubljane in Maribora razne dohtarje in šarlatane, ki skušajo rešiti, kar se več rešiti ne da. Posebno mojstra Pelca je pogostokrat videti. In vsi ti se hudo jeze, da se je sodnija predrznila ukreniti parkrat hišno preiskavo in da sedaj sodna komisija konzumovo premoženje inventira in da isto inventira drugače, kakor so to storili konzumarji. Jeden teh prijateljev konzuma se je sedaj oglašil v »Slovencu«, a ne da bi stvarno izpodbil in ovrgel »Narodovih« senzacionalnih razkritij, ampak ta poštenjak proglašja vso »gonjo« proti konzumu kratkoma kot čisto navadno »obrekovanje« dr. Pikla, katero je vzbudilo po celem slovenskem Štajerju splošno ogorčenje in katero obojajo celo vsi poštenu liberalci. Ta je pa lepa! »Slovenec«v dopisnik je ali tako zabiti ali tako brezvesten, da noče vedeti in povedati, da so vse falsifikacije, katere je naš list razkril, črno na belem dokazane, ker so vsi falsifikati pri sodniji shranjeni. Vključ temu dejstvu, vključ temu, da sedita glavna »markerja« Klobučar in Seliškar v preiskovalnem zaporu, in da preiskava spravlja dan za dnevom uprav gorostasne nove stvari na dan, — vključ vsemu temu se upa »Slovenec« govoriti o obrekovanju. Se veš! Ta žlindrasti list se celo predrzne svet »farbati« z lažjo, da so vsi konzumovi dolgovi do vinarja poplačani in da se živa duša ne more pritoževati, da ima kako škodo. To je že vrhunec brezvestnosti. Trgovinski dolgovi konzuma so sicer plačani, a dolg pri marnberški posojilnici po 57.000 K s prit. in pri »Ljudski posojilnici« po 55.000 K (za katere je marnberška porok) še obstoji in ker ta dva velikanska dolgova nista pokrita, bode marnberška posojilnica, oziroma njeni zadružniki trpeli neizmerno škodo. Brezsrčno in brezvestno lopovstvo je, če se hoče to pred svetom prikrivati in mnenje vzbujati, da je vse v redu. V daljno polemiko se ne spuščamo, ker preiskava še ni do gnana; a toliko tudi mi že danes povemo, da ko bo sodnija švoje delo dovršila, ne bode »Narod« molčal kot grob, ampak bode »Slovenec« zaprl svoja predala. In v luknjo ne bode šel »obrekovalec« dr. Pikel (kateremu »Slovenec« to prerokuje), ampak v luknjo bode šla tista »katoliška« druhal, ki je s svojo nečuvno brezvestnostjo pokopala ne samo marnberško posojilnico, ampak tudi sploh vso slovensko stvartamb Dravi.

— **Za »tukaj« — pet dni zapora.** Zadič smo poročali, da je neki rezervist, ker se je pri kontrolnem shodu oglašil s slovenskim tukaj, dobil pet dni

zapora in bil takoj po patrulji odpeljan. Z zadovoljstvom konstatujemo, da je bila po končanem kontrolnem shodu dotičnemu rezervistu kazen odpuščena in isti takoj izpuščen, ker se je izkazalo, da se je le pomotoma slovenski oglašil.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Jutri je premijera velike francoske drame iz gledališkega življenja »Zaza«. Glavno ulogo pevke in igralka Zaze igra gđ. Ruckova. Velike uloge imata tudi g. Hašler in g. Lier. — V petek je operna predstava; v nedeljo pa sta dve predstavi.

— **Predavanja prof. dr. Šercela.** Opozarjamo novič, da ima v sredo, dne 26. t. m., vseučiliški profesor gosp. dr. Šercel v »Mestnem domu« že naznanjeno predavanje o Rusiji.

— **Ustreljen z revolverjem.** Josip Battistella in Ivan Vizintin ter brat Josip v Ronkah se že kaka tri leta niso mogli prav trpeti. Včasih se je zdelo, da to neprijateljstvo sploh ne obstoji več, ali če so bili malce vinjeni ter so se kje dobili, pa se je pokazalo sovraštvo. Dne 10. t. m. je hotel Battistella baš oditi iz gostilne, kjer je bil oče Vizintinov, ko sta vstopila ona dva ter prisledla k Battistelli in se začela prijateljsko pomenkovati, tako, da bi ne bil nikdo slutil, da se zgodi čez malo časa — zločin. Okoli 11. ure so šli v kavarno, oba Vizintina in Battistella. Ali komaj so se vsedli, je stopil slednjih kavarnarju, naj mu da kako ostro orožje, kar pa je kavarnar zavrnil. Brata Vizintina sta odšla iz kavarne na bližnje dvorišče po lopate, katere sta rabila čez dan, Battistella pa je tekel domov — po revolver. Z nabitim revolverjem je dohitel potem brata Vizintina na trgu ter ustrelil na lvana, katerega je zadel v pljuča, drugega je obstrlel na roki. Ivan Vizintin je storil potem še kakih 50 korakov ter padel na tla. Prenesli so ga v kavarno Martinijevo, kjer je konstatirala za jedno uro tja došla komisija, da je ubojec smrtno ranjen. Prenesli so ga domov, kjer je drugo jutro okoli 5. ure umrl. Zapustil je ženo z dvema otrokoma. Zaprl so nato Battistello, pa tudi pokojnikovega brata, kateri je Battistello obdelal z lopato. Pripeljali so oba v goriško bolnico.

— **Vojaštvo pripravljeno.** Jeden bataljon 27. pešpolka je dobil povelje, da mora biti pripravljen za odhod v Trst, kjer se je bati zopet štrajka.

— **Črevljarski štrajk.** V Pulju štrajkajo vsi črevljarski pomočniki.

— **Samomor v tujini.** Mihael Strah iz Tihaboja pri Trebnjem se je v Wolfurtu na Predarliskem obesil, najbrž vsled slabih razmer, ker so našli pri njem samo 13 vin.

— **MLADE TATICE.** Nedavno smo poročali, da hodijo po hišah tri mlade deklice, ki poprašujejo po strankah, o katerih vedo, da ne stanujejo v hiši. Ako na nikogar ne nalete, potem vzamejo seboj, kar morejo v naglici po sobah in kuhinjah dobiti. V soboto popoldne so se te mlade tatice ujele. Posestnica Marija Ahlinova na Karlovski cesti je namreč omenjenega dne zasačila v svoji spalni sobi dve deklici, ko sta ravno raziskavali v omari po predalih. Marija Ahlinova je hitro zaklenila vrata in poklicala policijskega stražnika. Deklici, ki sta stari vsaka po 12 let, sta takoj priznali celo vrsto tatvin in tudi povedali, da je bila ž njima še jedna deklica. Deklice so kradle kakor srake in vse jim je prišlo prav. Kradle so ključke od vrat in omar, klobase, čebulo, piške, smetano, mleko, jabolka, žepne rute, obrisače itd. Na Starem trgu so zaklenile nekega gospoda v sobo in so ključ od sobnih vrat odnesle. Pri deklicah so se doma izvršile hišne preiskave in so se našle pri prvi v peči skrite srebrne žlice, ki so bile ukradene 10. t. m. zasebnici Pavli Namre v Wolfovih ulicah št. 1, potem dve drugi majhni žlici, 5 različnih ključev, dežnik, 3 žepne rute, zaznamovane s črkami I. P. in I. M. in rokavice; pri drugi deklici se je dobilo 14 žepnih rut, zaznamovanih s črkami E. A., M. K., I. E., I. P. in A. N., potem so se dobile črne nogavice, pas, predpasnik in dva ključa, pri tretji deklici pa se je našla le ena žepna ruta s črko I. P. Dobro bi bilo, da bi se oškodovanci oglašili pri policiji.

— **Praščica aretiral.** Neki zlobnež je danes ponoči odprl hlev Ane Teršanove na Poljanski cesti št. 60 in spustil

tri prašiče na prosto. Jednega prašiča je dobil ponoči blizu mitnice na Poljanski cesti policaj, kateri ga je podil pred seboj, da bi ga spravil v Predovičev hlev. Prašič pa je policaju ušel na sejmišče in tukaj sta s policajem dirjala semtertje, dokler ni prišel še eden policaj in pomagal prvemu ujeti prašiča in ga spraviti v hlev. Druga dva prašiča je našla Ana Teršanova doma v gnoju zarita.

— **Preprečen samomor.** Včeraj popoldne priletela je neka gospodična vsa preplašena do policijskega stražnika in ga prosila, naj gre brž v stanovanje trgovskega pomočnika, kateri se hoče ustreliti. Policaj je šel z gospodično v dotično stanovanje in našel trgovskega pomočnika zamišljenega sedeti pri mizi. Stražnik mu je vzel revolver in odšel. Gospodična pa je obupanega in razburjenega trgovskega pomočnika potolažila in pomirila.

— **Poštni konj in avtomobil.** Na cesti med Švico in Dobrovo srečal je včeraj popoldne poštni voz iz Polhovega gradca avtomobil. Konj se je ustrašil in skočil na stran ceste, da se je poštni voz prekučil po strmini. Voz se je razbil in so morali potem pošto na navadnem kmetškem vozu prepeljati v Ljubljano. Postiljon Jože Koritnik je na glavi poškodovan. Avtomobil je bil menda Codellijev.

— **Nezgode.** V soboto popoldne je v hlevu v Sv. Florijana ulicah št. 22 udaril konj s kopitom hlapca Pavla Drobniča v čeljust, mu zbil zob in ga hudo ranil. — Jernej Ravnikar, delavec pri Petrinu v Hrenovih ulicah, doma v Št. Rupertu na Dolenskem, se je pri delu prevzdignil in je dobil kilo. Oba ponesrečenca so prepeljali v bolnico.

— **Nezgoda na železnici.** Med postajama Zalog in Laze je bil danes ponoči neki vulgo Bolskan, delavec v papirnici v Vevčah od vlaka povožen. Odrezalo mu je obe nogi. Čuvaj ga je našel mrtvega na progi.

— **Tatvina.** Hlapcu Ivanu Kračunu na Poljanski cesti št. 50, je neznan tat ukradel iz hleva obleko. Sumljiv je tatvine neki hlapec, ki je pri Materniku služil in 19. t. m. pobegnil iz Ljubljane.

— **Nogo zlomil.** Arhitekt kranjske stavbne družbe, g. Anton Wolf, je danes ponoči na Marije Terezije cesti padel in si zlomil desno nogo. Prepeljali so ga z izvoščekom domov.

* **Najnovejše novice.** Krupp umrl. Tajni svetnik in izdelovalec klanov Alfred Krupp, je umrl v Essenu od kapi zadet. — Konkurz je napovedala posojilnica in hranilnica v Nussdorfu pri Dunaju. — Process Wolf-Schalk, ki se bo začel v Mostu v sredo, bo trajal 8 dni, ker je poklicanih 75 priob. — Grozna nesreča na morju. V Črnem morju se je potopila italijanska ladja »Bosnia«, ki je imela seboj 237 potnikov in 3500 ton pšenice. 82 potnikov in del posadke je utonilo. — Znanega italijanskega roparja »Biondino« je neki gozdar v Cascini ujel. — Hud župnik. Grško-katoliški župnik Stetkiewicz v Lvovu, ki je nekega posestnika pred altarjem s svečnikom udaril po glavi, ker se je, dasi Malorus, poročil z neko Poljakinja v katoliški cerkvi, je bil obsojen na globo 100 K. — Telefonska zveza med Rimom in Parizom se odpre te dni. Zveza meri 1593 km ter je najdaljša med dosedanjimi zvezami. — Naslednik škofa Bryncha bo na slovni škof Krassl. — Avstrijska anti-duel liga bo imela ustanovni zbor dne 3. in 4. decembra pod predsedstvom barona Chlumcekega. — Zaradi volilnih sleparij je bil dunajski krščansko-socialni občinski svetnik Lassmann obsojen v tritedenski zapor. Lassmann je po poklicu sluga pri deželni zboru. — Napadalec na guvernerja Obolenskoga je bil na prošnjo napadenega pomiloščen v dosmrtno prisilno delo. — 27 vojakov pred vojno sodišče postavi vlada v Genevi, ker so se zoperstavlili povelju pri zadnjih rudarskih štrajkih. — Šest lovcev ponesrečilo. Na Garda jezeru je lovilo šest lovcev divje rabe. Vihar pa je čoln prevrgel in vseh šest je utonilo.

— **Pariška zastavljalnica** je imela leta 1900 56.264.373 frankov dohodkov. Zastavljalci so vplačali 3.456.790 fr. obresti in pristojbin. Na 1.119.888 zastavljenih predmetov se je izposodilo 35.846.066 frankov ali povprečno na predmet 35.18 fr. Povprečno se zastavi vsako leto 350.000 žepnih ur in 60.000 poročnih prstanov. Kakor hitro nastopi hladnejši čas, prihajajo zastavljalci trumoma po posteljne odeje in toplejšo obleko ter prinesejo letno. Biciklov se zastavi vsak mesec nad 6000.

Društva.

— **Dijaško podporno društvo „Radogoj“** je imelo svoj letošnji občni zbor v soboto, dne 22. novembra v mestni dvorani. Pokazala je že pičila udeležba pri tem zborovanju, da pojema med nami zanimanje tudi za najpotrebnejša društva. Tistoso pokazala pa tudi poročila tajnikova in blagajnikova. Iz tajnikovega poročila posnemljemo naslednje: Društvo, ki ima namen podpirati slovenske visokosolce vseh slovenskih kronovin, je imelo svoje poverjenike na Dunaju, v Gradcu, v Pragi in Inomostu. Za Dunaj mu je neutrudljiv poverjenik g. dr. Fr. Simončič, c. k. vseuč. knjižnice kustos, v Gradcu je oskrboval ta posel g. dvorni svetnik in vseuč. profesor dr. Gregor Krek, v Pragi g. Jan Vlad. Hrasky, c. k. profesor češke tehnike in v Inomostu c. k. vojni kurat J. Klobava. Odpovedal se je poverjeništvu proti koncu šolskega leta g. dr. G. Krek v Gradcu, ker se je za stalno preselil v Ljubljano. Odbor mu je poslal za mnogoletni svoj trud v korist društva in blagor slovenskega dijaštva pismo zahvalo ter naprosilo za njegovega naslednika g. dr. Benjamina Ipavica. — V teku leta je reševal odbor mnogo prošelj za jednokratne podpore ter pomagal, ako je količkaj dopuščalo gmotno društveno stanje, posamezne vredne prosilce iz stisk. V skupni seji dne 28. junija se je posvetoval odbor o nekih društvenih nedostatkih in o tem, kako bi se mogle podpore deliti le resnično potrebni dijakom. — V seji dne 18. septembra je dovolil odbor redne podpore za š. leto 1902/3 in sicer tako, da dobi 15 prosilcev po 200 K v mesečnih obrokih po 20 K. Izmed podpirancev jih študira na Dunaju 13, in sicer 6 pravnikov, 6 modroslovcev, 1 medicincev, v Gradcu 2, in sicer oba pravnik, v Pragi 1 modroslovec. Po krovovinah je 11 s Kranjskega, 2 s Štajerskega, 1 s Primorskega in 1 s Koroškega. Odbor je vložil običajno prošnjo za redno podporo na sl. deželni odbor kranjski, a prejel ni za to leto še nič, ker deželni zbor ne zboruje. Za vzajemno delovanje v korist ubogim vseučiliščnikom se je zanimala le ptujka posojilnica, katere predsednik je želel vedeti imena »Radogojevih« podpirancev, zato da podeli posojilnica nekaterim drugim tudi sama svoje podpore. Ne more se tu dovolj priporočiti onim zlasti večjim posojilnicam, ki ne služijo zgolj strankarskim namenom, nego nego imajo njih vodstva tudi še kaj smisla za človeko- in rodoljubje, da bi pri vsakoletnih računskih sklepah od prebitkov naklonile kake zneske ali h glavnici ali k rednim dohodkom društva »Radogoj«. Poročilo obžaluje naposled brezbržnost mnogih dobro situiranih rodoljubov, ki poznajo uboštvo naših vseučiliščnikov, a ne store nič za njega olajšanje, graje pa ostro konečno tiste, ki so sami uživali podpore, brez kojih bi morebiti ne bili mogli doseči svojega cilja, pa čisto pozabljajo svoje naslednike trpine. Zato je odbor sklenil začeti novo akcijo za pozdiga društva ter bode skušal pridobiti društvu kolikor mogoče novih ustanovnikov in podpornikov, nekdanje svoje podpirance pa, ki so že dosegli stalne službe, v katerih jim je že mogoče vračati prejete podpore opomniti njihove dolžnosti. — Ne moremo si kaj, da bi ne priporočili tudi mi kar najtopleje društvo »Radogoj« vsem rodoljubom v blago podporo. Ako bi le količkaj več zmislila bilo med nami za siromašno, a nadarjeno našo akademično mladež, lahko bi to društvo podeljevalo dvakrat tolikemu številu in dvakrat tako velike podpore, nego jih more deliti sedaj.

— **Emil Zola o literaturi in telovadbi.** — Včerajšnje predavanje »Splošnega slov. ženskega društva«, na katerem je imel besedo g. dr. Viktor Murnik, je bilo kakor prvo, zopet jako dobro obiskano, kar je pravzaprav dokaz, da je bila neopravičena trditev g. predavatelja, ki jo je izrekel spočetka predavanja, češ da se zanima danes za telovadbo in vse kar je ž njo v zvezi prav nezaten del občinstva in zlasti še nezaten del — ženstva. A prav to je bilo pri predavanju jako mnogoštevilno zastopano. In ako se je udeležil predavanja res kdo samo iz radovednosti, sledil mu je gotovo z največjim zanimanjem in je moral končno gotovo pritrditi besedam g. predavatelja in Zole, ki ga je pustil g. dr. Murnik tu-patam govoriti. Gotovo je res, da bega in hiti dandanes človeštvo le za pretiranim duševnim delom: živci se napenjajo do skrajnosti, najraznovrstnejše iznajdbe so na dnevnem redu, pri tem pa telo hira in slabi. Ohraniti živce, duh v lepem skladu z mišicami, pobrigati se za to, da ostane med živci in telesom ravnotežje, na to ne misli skoraj nihče. Danes je ljudem telovadba, t. j. enakomerno gibanje telesa le — šport. V resnici pa je telovadba potreba, zahteva, ki se gotovo maščuje, ako se ji ne zadovolji. Zola obžaluje v svojih razmotiranjih, da ne utegne raziskavati pri posameznih narodih kolik vpliv je imela telovadba na razvoj literature. Vsekakor je res, da je telesnih slabidev čimdalje več na svetu, a hirav, pomehkužen človek, pomehkužen narod ne more ustvariti nič v resnici velikega. Prenapeta struna mora končno počiti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ormož 24. novembra. Okrajni zastop ormoški je danes soglasno izvolil načelnikom dr. Omuleca, podnačelnikom Ivana Kočevarja, za odbornike pa: Alojzija Mikla, Jakoba Zadavca, Leopolda Potovarja, Martina Staniča in Florijana Kuhariča.

Dunaj 24. novembra. Osrednja zveza avstrijskih industrijalcev je imela včeraj svoje zborovanje, katerega sta se udeležila tudi ministrski predsednik Körber in trgovski minister Call. Körber je imel velik govor o avstro-ogrski nagodbi in o vplivu, ki ga more imeti obstrukcija na vse gospodarsko življenje. Izjavil je, da hoče slej kakor prej pospeševati produkcijo. Tukajšnji listi povdarjajo, da še ni bila zveza mej politiko in gospodarstvom tako pojasnjena, kakor v tem Körberjevem govoru.

Dunaj 24. novembra. Cesar se počuti razmeroma dosti dobro in se je brez težav sprehajal v Schönbrunskem parku.

Dunaj 24. novembra. Večerni list „Neue Fr. Pr.“ javlja, da gore petrolejski vrelci v Boleslavi.

Praga 24. novembra. Včeraj se je konstituiral kuratorij umetniške galerije za Češko.

Petrograd 24. novembra. Vseučilišče v Dorpatu je imenovalo grofa Leva Tolstega častnim doktorjem.

Berolin 24. novembra. Kleparski pomočnik Moser je v neki tukajšnji banki napadel blagajnika in ga z bodalom težko ranil. Poropati ni mogel ničesar.

Novi York 24. novembra. Uradno se razglša, da je revolucija v Kolumbiji vsled porazumljenja nasprotujočih si strank končana.

Borzna poročila.

Žitne cene v Budimpešti
dné 24. novembra 1902.

Termin.		za 50 kg K	
Pšenica	za april	50	7.73
Rž	„ april	50	6.68
Koruz	„ maj	50	5.80
Oves	„ april	50	6.39
Efektiv.			
		5—10 vinarjev višje.	

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 29. Dr. pr. 1227

V torek, 25. novembra 1902.

Novost! Prvič na slovenskem odru:

ZAZA.

Slika iz življenja v petih dejanjih. Francoski spisal Pierre Berton in Charles Simon. Režiser Fr. Lier.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7¹⁵ uri. — Konec po 10. uri.

Prihodnja predstava bode v petek, 28. novembra.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igranju stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 206.2 m. Srednji srčni tlak 756.0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Pojavila se 84 urah
22.	9. zvečer	744.0	-8.6	sl. jvzhod	megla	0.0 mm.
23.	7. zjutraj	743.6	-12.8	sl. jvzhod	megla	0.0 mm.
	2. popol.	741.7	-6.8	sl. jug	jasno	0.0 mm.
24.	9. zvečer	741.5	-12.4	sl. jug	jasno	0.0 mm.
	7. zjutraj	741.4	-14.5	sl. jug	megla	0.0 mm.
	2. popol.	739.4	-8.8	sl. jug	jasno	0.0 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 2.9° in 0.4°, normale: 3.7° in 3.5°.

Kodovina Gangl, Peče, Štupar naznanjajo prijateljem in znancem da jim je umrla predraga sestra, svakinja in teta, dobra gospa

Cena Furlanova

Pokopali jo bodo v torek popoldne, dne 26. t. m. na pokopališču pri sv. Roku. Bodi njeni plemeniti duši zemljica lahka (2911)

V Metliki, 23. listopada 1902.

Zahtevajte

v prodajalnah,
v kavarnah in
v gostilnah

Cvekov brinovec

v originalnih steklenicah.

Posojila

daje samodajalec zanesljivim ljudem. **Kleusch, Berlin**, Wilhelmshavenstr. 33 N. Rückg (2905)

Poskusite

J. Klauer-jev, Triglav

naravni rastlinski liker:

Ogreva in oživlja želodec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-233)

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčič v Ljubljani.

(2837-4)

Radi bolezní se takoj proda dobro vpeljana

trgovina z mesenino

(charkuterijami). (2908-1)

Natančneje v upr. »Slov. Narodac.

Razglas.

Pri magistratu v **Karlovcu** (na Kupi) na Hrvatskem se popolni od **1. januarja 1903** več mest

dacarjev za vino in mitničarjev.

Reflektanti naj pošljejo lastnoročno pisane prošnje, z dokazi o službovanju pri tej stroki, najdalje do 1. decembra 1902 na podpisani magistrat.

Plača po dogovoru in porablivosti.

Magistrat v Karlovcu na Kupi Hrvatska. (2825-3)

Št. 1224.

Razglas.

(2908-1)

Na mestni slovenski dekliški šrazrednici v Ljubljani je stalno popolniti

dvoje na novo osnovanih učnih mest

s službenimi prejemki, kakor jih ustanavlja zakon z dne 14. maja 1898 dež. zak. št. 25. Oziralo se bode v prvi vrsti na prosilke, ki so izprašane za meščanske šole iz II. ali III. strokovne skupine.

Prošnje je vlagati predpisanim potom

do **21. grudna 1902**

pri podpisnem šolskem oblastvu.

Po določenem roku dospelé ali nedostatno opremljene prošnje se ne bodo upoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani

dne 20. listopada 1902.

Razglas.

Dne **15. decembra t. l.** ob 9. uri dopoldne vršila se bode v občinski pisarni na **Vrhniki**

ponudbena razprava radi oddaje zgradbe novega, dvonadstropnega deškega in dekliškega, 10 razredov obsegajočega šolskega poslopja na **Vrhniki**.

Oddajalo se bode zidarsko, tesarsko, kleparsko, mizarsko, ključarsko, pleskarsko, steklarsko, slikarsko delo in dobava železnine.

Načrti, proračuni, pogoji in drugi pripomočki so razgrnjeni pri navedenem občinskem uradu v navadnih uradnih urah in so vsakemu na razpogled.

Zapečatene ponudbe, katere je obremeniti s 5% nim vadijem, določenim na podlagi proračunjenih skupnih zneskov in v katerih je navesti posamezne cene, in na njih podstavi določene skupne zneske, so vložiti do določenega termina, t. j. 15. decembra t. l. do 9. ure zjutraj. — Določuje se, da se ponuja bodisi na posamezna dela, bodisi na vsa dela skupaj.

Na ponudbe, katere ne bodo vsem razpisanim pogodbam odgovarjale, ali na take, katere se bodo pogojno glasile, ali na prekasno vložene se ne bode oziralo.

Županstvo na Vrhniki

dne 24. novembra 1902.

(2907-1)

Župan: **Gabrijel Viktor Jelovšek.**

Velika božična prodaja

v „Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, vogal sv. Petra in Resljeve ceste šte. 3.

Največja zaloga konfekcij za dame in dekleta, kakor: paletoti, jopice, plašči, ovratniki, kostumi in krila, dalje športne in zimske suknje za gospode, haveloki in obleke, kožuhi za ***** mesto in za potovanje itd. itd. *****

Najboljše blago! Cene brez konkurence! Točna postrežba!

Svoje cenjene odjemalce vljudo prosim, da si svojo potrebo za božične praznike kolikor možno preskrbijo že zdaj, ker ravno pred prazniki radi velike gneče brčkone ne bodo imeli dovolj časa in prostora za izbero blaga.

Z velespoštovanjem

(2878-3)

F. M. Netschek — Oroslav Bernatovič.

Ces. kr. avstrijsko državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijane vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomestu, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Ansee, Ljubno, Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijane vane, Plzen, Budejevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregence, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novoga mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novoga mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže Toplic, Novoga mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Mesani vlaki: Ob 7. uri 25 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mesani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Veliko gozdovje

kakih 1000 hektarov ali več, zlasti brez zgradb,

se kupi.

Natančne ponudbe pod **Z. W. 2054** na **Rudolfa Mosse, Basel** (Zag. B 554). (2861)

(2909) Opravična številka firm. 146/2. firm. p. t. I.—107/3.

Izbris firme.

Izbrisala se je v registru za firme posameznih trgovcev.

Sedež firme: **Kandija pri Rudolfu**. Besede firme: **Franc Pin-tar**. Obratni predmet: trgovina z lesom, mesarija in krčma. Datum vpisa: 22. november 1902.

C. kr. okrožna kot trgovinska sodnija Rudolfovo, oddelek I., dne 20. novembra.

Veliko denarja!

do 1000 K na mesec morejo si pošteno prislužiti osebe vsakega stanu (kot postarski zaslužek). Natančneje pod „Reell 118“ na Annoncen-Abteilung des MERKUR, Stuttgart, Schickstr. 6.

Popravila šivalnih strojev

vseh sistemov točno, dobro in ceno.

Prodaja

najboljšega olja za šivalne stroje, igel, delov in pristojnih potrebščin, aparatov za razna šivalna dela,

Singer Co. delniška družba za šivalne stroje

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4
in v vseh filialkah. (2904-1)

Edina zaloga na Kranjskem:
lekarna Piccoli

„Pri angelju“

Ljubljana, Dunajska cesta.

Železnarovo vino

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani.

Dobiva se v lekarnah

Polliterska steklenica velja 2 K. Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabrijel Piccoli v Ljubljani** točno, ako se mu pošlje (2910) znesek po poštne povzetju. a (1)